

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-házzal szemben.

Hirdetések:

Egy sorban 5 krajtval számítottak.

A kamatlábemelések.

— október 20.

(i.) A nemzetközi érték-üzletben s az összes pénzpiaczokon ismét hangos az élet. Ujra vannak mozgalmak és izgalmak s a börze éltető eleme: a változatosság ismét egészen uralkodóvá lett. Hogy miért, azt bajos hirtelen megmondani.

A kik mélyebbreható megfigyeléssel keresik az okokat, azok is bajosan találnak nyomra. Mert igazán rendkívüli s váratlan dolog, hogy most, amikor az egész világ gabona-üzlete a szűk termés következtében keskenyebbé szorult s a mikor azok az óriási pénzösszegek, melyeket a gabona-üzlet rendszerint mobilizált, ezuttal forgalmon kívül maradtak, mégis általános pénzüsszeg mutatkozik a nyugateurópai piaczokon s leginkább ott, ahol a gabona-kereskedelemnek legnagyobb központjai vannak.

Természetesen nekünk is nehéz a feladat, hogy az igazi okokat megállapítsuk. De azt hisszük, mégis jó helyen tapogatódzunk, ha az általános drágaságban keressük az előidéző-oknak legalább egy részét, minthogy ez a fogyasztás összességében igen számottevő tényező. S amiként a magángazdaságok működése mindig centralizáltan mutatkozik az országok közzgazdasági fokmérőin, ak-

ként az általános európai drágaság nagy pénzfogyasztása is egy helyütt mutatkozik: a pénzpiaczon. Majdnem mindegyik európai állam a rendesnél jelentékenyen nagyobb gabona-bevitelre szorul, aminek következménye a megnövekedett pénz-kiáramlás, mely aztán pénzüsszükséget hagy maga után.

Ebből az alapból kiindulva, azt is meg tudjuk magyarázni, hogy a pénzüsszükség miért mutatkozik legerősebben Londonban és Berlinben, ahol pedig épp ellenkezőleg a legkönnyeb szituáció szokott lenni.

London gabonakereskedelme ugyanis teljesen új alapokra helyezkedett át az idej rossz természetviszonyok következtében. Eddig mindenkor hatalmas gabonamenyiségek önként jelentkeztek a Themze kikötőjében s ott várakoztak az értékesítés időpontjáig, anélkül tehát, hogy bármely tőkét lekötöttek volna. Ez idén ellenben a londoni gabona-kereskedelem — ha csak nem akarta lába alól elveszíteni azt a talajt, amelyre világraszóló gabona-kereskedelmi közvetítése támaszkodott — kénytelen volt a tengerentuli termőhelyeken felkeresni s megfelelő pénzüsszegekkel ott a helyszínen magához váltani a gabonakészletet, mert a világ minden részében igényt tartottak arra a gabonára. Ez a helyzet változás könnyen érthetőleg óriási tőkét vett igénybe

s erre vezethető vissza az a nagy-szabású és gyors aranykiáramlás, mely az Angol Bank pénzéinek készletét alaposan megcsappantotta.

Berlinben sokkal egyszerűbben származott ugyanilyen hatás. Németország mindenkor gabonabehozatalra szorult; ezidén sokkaltá nagyobb volt a gabonabehozatal, tehát szükségszerűen nagyobb lett a pénzkiáramlás is. Ebből származott aztán a pénzüsszükség.

A különböző okozatokból így módon származott egyenlő ok ismét egyenlő következményekre vezetett; mindkét világpiaczon kamatláb-emelés történt mely erős hatást tett az összes többi piaczokra is. Pedig nyilvánvaló dolog, miszerint a kamatláb-emelés oka egyedül az, hogy a jegybankok meg akarják óvni tőkéiket. Nem lehet kifogásolni s nem is lehet megakadályozni azt, hogy a pénz ki ne áramoljék a behozott gabona ellenében, de a jegybankok mégis megakarják tartani nobilitásukat, lévén ez mindenek fölé emelkedő cél. S a kamatláb-emelések nem is olyan hatást fognak előidézni, mely a pénz-kiáramlást megszünteti, hanem egyszerűen azt, hogy a kereslet kiméltni fogja a jegybankok tőkéit s egyéb helyeken igyekszik kielégítést találni.

A kamatláb-emelések nyomán támadt az a hangos élet a börzéken, melyről említést tettünk. Ter-

T Á R C Z A.

A reformáció idejéből.

— Elbeszélés. —

Irta: S. Szabó József.

(Folyt. és vége.)

— Ugy, ugy, hogy az Isten áldja meg mester uramat, csak fordítsa is el róla azt a nyavalyát. Mennyire fáj atyai szívemnek, mikor látom siránkozni, látom halványulni, emésztődni, míg az az istentelen, kevély ember nagy fennhéjázva alacsonyítja le uton-utfélen szegény familiámat, de különösen ezéheget, sőt még Tisztelendő uram ellen is mer beszélni s azokkal a gonosz emberekkel érez, a kik a mi üdvözítő anyaszentegyházunk testét széjjeltapossák. Oh szegényítsd meg őket Uramistenem! — s itt nagy fohászodással tekintett az egekre Zachariás uram.

— Sohse busuljon kelmed — vigasztalá István mester, — hiszen itt van a János fejedelem arcanuma, a mit a frank királytól kapott, ugy meghidegíti az a Débora szívét, hogy rá se néz többet a gonosz fajzatu Balambérra. Tartózkodjanak is kelmetek attól az átkos familiától, attól a Sisera hadtól, melyet megverek én Débora által mind az utolsóig.

Mert hatalmas a Jehovah Isten, a ki megbünteti az atyák álnokságait a fiaikban harmad és negyedig. Ime vigye el kelmed ezt a tábláskát Débora leányának, köttesse a nyakába, azután parancsolja meg neki a nevemben, hogy térdelve mondjon el mindennap öt Miatyánkot és ugyanannyi Avé-Máriát, majd meglássa csak, hogy megváltozik, mintha sohasem látta volna Balambért.

Débora engedelmes leány és buzgó katolikus volt, hát szó nélkül cselekvé, a mit atyja és István mester meghagytak neki.

Nemsokára azután Balambér ment nagy szöpegve István mesterhez. Fél, hogy elutasítja, pedig egyedül tőle várt segítséget. A pap keményen is mordult a legényre, de azután mégis megengesztelődött, mert látta, hogy a fiu nagyon kényszeredett állapotban van. Szemei beestek, esinos bajusza elhanyagolva, haja borzosan lógott le. Vánszorogva lépdelt és siránkozva beszélt. Egész magaviselete a szerelem.

— No mit akarsz fiam? — Kérdé tőle István mester.

— Jaj! Tisztelendő uram, segítsen rajtam, hogy az ég fizesse meg jötevését. Nem bírok a szívemmel, ugy fáj, ugy dobog, hogy szinte azt gondolom már ki-

ugrik. Égettborfőző Déborát szeretem, hiszen ismeri mester uram?

— Nem neked való.

— Ezt mondja az apám is, aki megtiltotta, hogy hozzájárjak; arról meg hallani sem akar, hogy feleségül vegyem.

— De hogy is gondolsz arra fiacskám?

— De mikor a szívemnek nem tudok parancsolni. Édes apám is most erős-ködik 50 esztendővel, volna csak felényi idős, tudom, nem így beszélne. Mondok, eljövök mester uramhoz, csak nem ver talán ki az apám miatt, hiszen én jó katolikus vagyok, bizony templomba is járnék, ha szabad volna. Segítsen a soromon! Vagy tegyen bennünket Déborával egygyé vagy válasszon el ugy, mintha sohasem ismertük volna egymást!

— Becsülöm a lépésedet édes fiam!

— mondá István mester kenetteljesen. — Látod, ezt már régen megtehetted volna. Hiszen a te bajod gyógyításánál semmi sem könnyebb. Eddig is az apád büneért kellett szenvedned, mert ő sokat vétkezett, sőt vétkezik naponkint ellenem és az anyaszentegyház ellen. Ne kövesd valahogy, mert kárhozatra jutsz! Hanem mostani bajodban ne essél kétségbe. Van nekem arra hathatós szerem, csak hogy persze Déborát kerülnöd kell, mert akkor nem használ. Ti egymáséi nem lehettek. A

mészertes dolog, hogy a pénz drágulása nem lehetett fejlesztő avagy elősegítő hatással az értékpiacon, azonban mégis mozgalmat keltett, habár a deprimáló irányzatban is. A hatás igen vegyes volt s a különböző börzéken más és másképen nyilvánult.

A magunk szempontjából ezuttal igen erős jelentőségű volt a berlini diszkont-emelés. Épp azon voltunk ugyanis, hogy a beruházási kölcsönt kibocsássuk. Amióta ez a kölcsön aktuális lett, azóta egybekapcsoltuk kibocsátásával azt a törekvést, hogy e művelet segítségével is előre vigyük a bécsi pénzpiacztól való függetlenítésünk ügyét. Ezért az emisszió főszülya Berlinbe helyeződött át s a Rothschild-csoport, mely a kibocsátást elvállalta, ily értelmű megállapodást létesített üzletrészesével is. Már az emisszió napja is meg volt állapítva, a mikor közbejött a berlini kamatlábemelés, oly helyzetet idézván elő, mely ugyszólván kényszerűséggé tette a visszavonulást. Most legalább is könnyelműség lett volna új, 3½ százalékos típusu papirjainkkal megjelenni a berlini pénzpiaczon épp akkor, a mikor a Német Birodalmi Bank 5 százalékra emelte fel a kamatlábat. Ilyesmit máskor talán meglehetett volna kockáztatnunk, most azonban, a mikor megakartuk alapítani a Berlinnel való közvetlen összeköttetést, józanság ellen való dolog lett volna hasonló kockázatok próbatétele.

Sokkal nagyobb jelentőségűnek tartjuk azt a tervet, mely Berlin hatalmas tőke erejét akarja összekötésbe hozni a magyar pénzügyi élettel, semhogy tekintettel ne lennének az ott pillanatnyilag mutakozó szorultságra. Az osztrák adónak a mi értékeinkre való kiterjesztése valósággal kényszerít benünket arra, hogy Bécsset megkerüljük, s pénzügyi vezetőköreink elhatározott szándéka, hogy ebben az irányban minden lehető áldozatot meghoznak. Ilyen áldozat volt az is, hogy a beruházási kölcsön kibocsátását elhalasztottuk. Ez nem üt csorbát a Rothschild-csoport nevének, ellenben nagy mértékben szolgálta állami hitelünk érdekét.

— **A beruházási kölcsön és az obstrukció.** Az ellenzéki sajtó szemrehányást tesz a kormánynak, hogy a beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslat betérjésének késleltetése céljából hozzájárult a kibocsátás kedvező esélyeinek csökkentéséhez. Erre a szemrehányásra a Pol. Corr. egy budapesti tudósítása a következőket jegyzi meg: Még mindenkinek élénk emlékezetében van, hogy épp az ellenzéki obstrukció okozta, hogy az említett törvényjavaslat csak számos héttel betérjés után juthatott tárgyalásra. Amennyiben tehát a pénzpiac jelenleg kedvezőtlen konjunktúrája tényleg valamelyes hatással van az ország hitelére, a közvélemény ezt a hátrányt is az obstrukció különböző utóhatásainak tudná be. A javaslat, melynek elintézése oly késedelmet szenvedett, rögtön a pénzesoporttal történt tárgyalások bejejezése után betérjésztetett.

Törvénytörvény.

A párviaskodók.

— Végtárgyalás tizenkét párbajügyben. —

(M—). A debreczeni kir. törvénytörvények tegnap befejezte a végtárgyalást egy egész csoport művelt, intelligens ember ellen, akik kisebb-nagyobb sértések folytán egymással párviadalra keltek, hogy a becsületük, meg a társadalmi tekintélyük minden föltől megóva maradjon.

Ezért a párviaskodókat a bíróság vötkesnek mondta ki és büntetéssel sújtja. Gallovich Jenőt, egy intelligens újságíró, aki se nem lopott, se nem esalt, se más aljas dolgot soha sem követett el, sőt ellenkezőleg épen azért keveredett annyi összeütközésbe, mert becsületérzete kényszerítette rá, majd be fogják csukni börtönbe — mert börtön az, ha államfogház ezira nevet visel is — két esztendőre. Az igazságszolgáltatásnak elég lesz téve.

Lehetetlen kitérni ilyen alkalommal az elől, hogy a párbaj jogosultságának annyiszor megvitatott kérdését újra fel ne vessük.

Tegnap a törvénytörvényi teremben oly kiváló kriminalista, mint dr. Kardos Samu és ifju védőtársai dr. Kőrössi Kálmán, dr. Weinberger Sándor és dr. Hegedűs Jenő — mely két utóbbinak ezek voltak sikerült szűzbeszédek a védőasztal mellől — részéről hangoztatott érvek és nézetek nagyon is figyelemre méltóan tüntetik fel azt az ellentétet, mely a törvény és a társadalom követelményei között megdönthetetlen szilárdsággal fenáll.

Ha a párbajra vonatkozó törvényt tiszteli a társadalomban szereplő férfi,

sátán kötné meg frigyeket s a sátánt leigázní nekem kötelességem Istennek titkos hatalmával. Látod ezt a táblát? Ez van felibe írva deák nyelven: Contra cordiacam passionem, ami magyarul azt teszi, hogy: szívfájdalom ellen. Tehátlan ezt szépen a nyakadba kötöd, eldugod a lajbid alá, aztán olykor-olykor előveszed és ami rá van írva, szépen eldeklamálod. De meg ne tudja az apád! Eredj ki inkább a kertek alá, a Rimához! Várj csak, minden jó lesz. Egy hét múlva eljössz megint hozzám, hogy az ördögöt annál jobban elűzhessük.

— Hogy az Isten áldja meg mester uram!

— No csak eredj!

Mikor magában maradt a pap, megelégtlenül dörzsölte a kezét.

— Ez ugyan messze elkerüli ezentul a leányokat. Kivész az átkozott Kurucz Torma familia. Ad maiorem Dei gloriam!

Hitt-e ő maga is a magia titkaiban? Talán igen, talán csak ámitotta magát. A képtelenség is valónak látszhatik, ha örökké benne élünk s holmi esetlegességek ujjabb-ujabb tápot adnak lelkünknek. István mester babonáit is valóra válthatta néha a kitudhatatlan természet s ezáltal folyton erősödhetett benne a bizalom varázsló tudománya iránt.

De nézzük, mi történt a varázstábláskákkal ellátott szerelmesekkel?

Eltelt néhány hét. Szép tavaszi idő lett. Az ékes Débora egy napon vizért futott le a Rimára. Közel volt a házuk s anyja lelkére kötötte, hogy egyszeriben

otthon teremjen. Sietett is erősen, de az olyan gyönyörű májusi napfény marasztogatta. A kis halacszkák vígan ficzkándoztak a vízben, a közeli kertek fájáról pedig egy fülemüle andalító dala hallatszott... Istenem! mennyi öröm és boldogság, csak ő nem örülhet, ő nem lehet boldog!

Egyszerre elhallgatott a fülemüle s egy fájdalmas férfihang kezdett a közelben valami mélabus, sajátságos történetet hangosan mondani. Débora visszafojtott lélekzettel hallgatta.

— Vala egy vitéz, kinek Longinus vala neve, ki Urunk Krisztusnak az ő szent szívét megöklelé.

— Teremtő Istenem! — kapott észbe a leány — hiszen ez Balamér! Jézus Mária mi lelhetett? Talán csak nem boldult meg?

Eszrevétlenül lopózkodott arra felé. A szive vitte. István mester ezer babonája nem lett volna képes megállítani. Balamér buzgón elmerülve szavalt s csak akkor vette észre, mikor megállott előtte Débora. Ijedten ugrott fel a puha gyepről, melyen feküdt:

— Hogy jöttél ide?

— Csak úgy! Hallottam a hangodat Mit olvasol? Mutasd csak?

— Oh bizony semmit! — felelt Balamér s igyekezett a titkos táblácskát elrejteni.

De a leány nem engedte. Ő tudni akarja miben sántikál. Ugyis gondolja már, hogy elhajlott tőle. Felé se néz.

Félig tréfásan, félig szomorúan beszélt a leány. De Balamér nagyon a lelkére vette.

— Débora! — mondá őszintén — ne bántsod szegény szívemet! Apám megtiltotta, hogy hozzátok járjak s keserves állapotomban — szégyen, nem szégyen, de előttem kimondom — István mesterhez fordultam orvosságért szívfájdalom ellen. Ő adta ezt a táblácskát titkos irással, de mióta olvasgatom, még sokkal jobban fáj a szívem — utánad.

— Mutasd csak! kíváncsiskodott Débora s elkezdé sillabizálni a kezébe kaparintott táblácskára égetett titkos varázsigéket, melyek szórul-szóra a következők valának:

Vala egy vitéz, kinek Longinus vala neve, ki Urunk Krisztusnak az ő szent szívét megöklelé, ki istenségének nem árthata, hanem csak emberségének. Ezenképen, miképen ez vitéz Krisztus Urunknak istenségének nem árthata, azonképen az szívbéli öklelés ez embernek, Balamérnak ugyan ne árthasson: parancsolok atyának, fiunak és szentléleknek nevében. Amen.

Mikor Débora ezeket az együgyűségek végig olvasta s a szerelemtől győttört legényre tekintett, hát valami ártatlan, leányi pajkosság kerekedett benne felül s elkezdett Balambérral kötekezni:

— Ez ugyan gyönyörű! Most már tudom hányadán van a dolog! Hát ugy akarod te a te szivedet megkeményíteni, hogy elfelejts, mintha sohasem lettem volna? Igy akarsz tőlem megszabadulni? Jól van, hiszen ad nekem is István mester valamit, a mitől ugy fogok majd rád nézni, mintha káposztatorzsa volnál.

akkor elveszti a társadalom tiszteletét, melyben élnie kell. Ha pedig követi azt a **kötött marsrutát**, amelyet a társadalom évszázadok óta makacsul domináló felfogása az egyéni becsületről eléje szab, akkor elítéli és börtönbe veti a törvény.

Hát helyes ez így? **Igazságos ez így?**

Pedig a törvény egyetlen motivuma az **igazságszolgáltatás**.

Nem pártoljuk a krakélereskedésben nyilvánuló léhaságot, de azt se pártoljuk, hogy a törvényeink ellentétben álljanak a társadalom határozott, el nem engedett követelményeivel.

A törvényhozók a társadalomból kerülnek ki, a törvény végrehajtói is. Vajon számos példa nem azt mutatja-e, hogy a törvényhozó és törvényvégrehajtó tagjai a társadalomnak is, amikor a helyzet szüksége beáll, **nem a törvény, hanem a társadalom parancsát követik?**

Szörnyű szenvedés az, **két esztendeig** megfosztva lenni a szabadságtól, a rendes életmódtól és rendes foglalkozástól. Észtoppító, lélekgyilkoló, szívelkeserítő, kedélyelrontó. Emberkerülő lesz az intelligens emberből, ha két esztendeig a fogházban sinylődik.

Feleljen rá a társadalom, vajon ez a szerencsétlen kollegánk oly bünt követett-e el, úgy vétkezett-e a társadalom ellen, hogy ily szörnyű büntetés méltán sújtja! És ha erre megfeleltek, gondoljanak arra, hogy mint lehetne eloszlatni az ellentétet a társadalom és a törvény között.

A tárgyalás befejezését itt közöljük:

A vádindítvány.

Dr. Gaál Endre kir. alügyész egyenként foglalkozik higgadtan, szakszerűen a tárgyalta esetekkel, felsorolva minden

enyhítő, de minden súlyosító körülményt is.

A vádlottak a társadalmi kényszerre hivatkoznak. A judikatura már megállapította azt, hogy ezért külön enyhítés nem követelhető, mert a fogalom fellállításánál már figyelembe vette. Miért különbözteti meg a törvény az intelligensebb és az alsóbb osztály verekedéseit, holott az ok mindkettőnél rendesen **ugyanaz**, csak hogy ott karddal és pisztolylyal, itt bottal és ököllel verekednek? Az intelligensebb embertől azt követeli meg a társadalom, hogy ne feledkezzék meg magáról és ne ragadtassa el magát tetteleges ségre az összeütközés hevében, de kellő megfontolás után higgadtan helytálljon, ha kell. Elismeri, hogy tényleg fenn forognak oly jelenségek, amelyek a párviadalra ösztönöznek. A társadalom nimbuszszal övezi körül a párviaskodót, hős színében tünteti azokat fel. A törvény ezt már figyelembe vette, mert speeziális cselekményé tette, kiválasztotta más verekedésektől és más büntetési nemet szab rá.

Gavallérság szempontjából sem elítélendő az, ha valaki a törvény terére lép. **Legkevésbé az ujságíró részéről**, akinek, mint a nyilvánosság képviselőjének, éppen a törvény tiszteletében, a társadalmi félszegségek kiküszöbölésében elől kellene járni, amelyeknek — mint a párhajnak is — helytelen forrásból fakadása be van bizonyítva.

Kéri az összes vádlottakat a btk. 296. illetve 298. §§-ai alapján a megállapított körülmények mérlegelésével megbüntetni.

A védbeszéd.

Dr. Kardos Samu ügyvéd, Gallovich Jenő védője emelkedett fel, hogy okos védbeszédjét, amelyhez a hangot az ész és szív hurjainak együtt rezgése adta meg, előterjessze. Első sorban is köszönet mond az ügyésznek, hogy nagy általánosságban a védpontok correct előterjesztésével megkönnyítette a védelmet és reá mutat azon kérdésekre, a melyek feladatként állanak a törvényszék előtt, tudniillik a bűncselekmény megállapítása,

a bűnösség és büntetés megállapítása az első kettő könnyű feladat, mert a párviadal ténye a bűncselekményt, a felek beismerése a bűnösséget megállapítván, a törvényszék feladata leendő a büntetés kiszabása és kéri a törvényszéket, hogy a főbűnöst sújtsa szigorubban, legyen az ítélet kemény, de ne kegyetlen.

Ezután foglalkozik azon motivumokkal, amelyek Gallovichot a párbaibaiban vezették, ez mint egész fiatal ember, hírlapíró jött ide és mint ilyen, bírálhatta a napi eseményeket és amily szigorú és igazságos volt azok bírálataiban, oly szigorú volt önmagával szemben is, cselekedeteiben nem a krakellerség, hanem a tisztesség és becsület fogalmának teljes ismerete vezette.

Hogy nem volt krakéller, mutatja a "Bika" kávéházban előfordult eset, hol másnap hajlandó lett volna ellenfeleivel kibékülni, tőlük bocsánatot kérni.

Az ügyész állításával szemben konstatálja, hogy Grebe hadnagy csakugyan mondotta azt hogy „minden hírlapíró gazember” és ezen állítását Gallovich megkérdésére fentartotta és ennek kifolyása volt az, hogy ez viszont Grebet gazemberre tette le, aki nem gondolta meg, hogy a hírlapírodalmat hazánkban Kossuth Lajos alapította, Deák Ferencz folytatta, Széchényi István gróf, Kemény báró szintén hírlapírók voltak, tehát ha az ujságírók között vannak is selejtes emberek, mint vannak a katonatisztek, bírák, ügyvédek stb. közt, azért az egész testületről így nyilatkozni nem szabad, Gallovich Jenő csak az ő reputációját védte.

A nagyváradi párbaibajokért a felelősség, a melyeketisztek inscenizáltak sem Gallovichot terheli, mert Graezer és Engelbach Adolf katonatisztek elzárták az utját annak, hogy Gallovich magának másként, mint fegyverrel vegyen elégtételt, mert azt mondták, ha fentartja a mit mondtott, neveletlen ember, ha visszavonja, gyáva.

Igen szépen, talpraesetten, a meggyőző érvek egész csapatával védekezett az ügyész azon indítványa ellen, hogy a Halász-párbaiból kifolyólag mivel az elő-

Még tetette is, mintha haragudnék, de nevető szeméből és rángatózó ajkából Balambér megtudta a valót. Hozzáugrott merészen és csuda bátorsággal átölelte karesu derekát, mialatt szomjas ajkai azt az élénk piros eseresznyt szerettek volna megdézsmálni. Débora ijedten huzódzott:

— Ne légy gyerek, Balambér! Valaki erre talál jönni.

— Mit bánom én, ha apám jön is, — mondá az fölhevülten és vonszolva magához azt a esókolni való akaratos kis fejcskét.

Egyszer csak valami akadt a kezébe, ott a gödrös nyak körül. Kihuzza, hát uramfia, az is egy olyanféle zsinóron függő titkos táblácska, mint az övé.

— Mit hordasz te magaddal Débora? — kérdé izgatottan.

A leány egész fülig elpirult s kigyult arczezal kapott a tábla után.

— Semmit, add ide!

— Nem addig van az édes rózsám! — s most már Balambéron volt a sor kötődni, bizonyosan ez is az István mester bűbájos könyvecskéjéből való. Lám hát hiába gunyolsz engem, te is így akarsz tőlem elhajolni! — De mekkora értelmetlen titkok vannak erre jegyezve! Scripta-contra-in fir-mi-ta-tes-et-feb-res-cord-is. Jézusom ugyan mit jelenthet ez.

— Mit? ha már csakugyan meg kell mondanom, hát ezt István mester úgy adta nekem, mint orvosságot a szerelemben elgyengült és lázongó szív elen.

Az egész titkos tábla ilyen vala:

albagandes	e
albagande.	je
albagand..	qle
albagan...	eqla
albaga....	In nomine patris et filii etseqla
albag.....	spiritus sancti. Amen.eaeqla
alba.....	uaeqla
alb.....	puaeqla
al.....	euaeqla
a.....	sepuaeqla

Mikor jól összevissza nézte a táblát, Balambér elkomolyodva kérdé Déborától:

— Hát aztán használ?

— Láthatod. Ha használna nem volnék itt.

— Mert nem jól értelmezted.

— Ugyan eredj már! Lehet is azt értelmezni.

— De én tudom.

— Hogy?

— Így ni! Al... ezupp, ... bagand... ezupp, ezupp... et... ezupp, ezupp, ezup.

— Jaj! ha ezt megtudják, te Balambér!

— Akkor azt is megtudják, hogy az István mester bűbája nem ér semmit.

— A minthogy igaz is! — zördült meg egy jól ismert hang hátuk megett és elképedve látták odalépni Bendeguz urat, az ötvösök atyamesterét, ki azonban ezuttal nem haragudott, hanem szeliden így szólt:

— Ezért az okos beszédért becsüllek fiam s megbocsátok nektek. És ha

már annyira vagytok, ámbátor nagy közbevetés vagyon közöttünk, mert úgy tudjátok meg, hogy az aurifabereknek (aranyműves, ötvös) sehol nincs párja s azokat a privilegiumok is legelső helyre teszik, a minthogy igaz is, — mégis ha már így szeretitek egymást. Isten neki, megengedem fiam, hogy elvedd Déborát, de egyet megkell ígérnetek.

— Akár százat, — siettek bizonyítani a tulboldog szerelmesek.

— Hogy István mester bolond babonáira és gonosz praktikáira nem hallgatok, lévén ő elmaradott ember, a minthogy igaz is. — És még egyet!

— Csak tessék mondani!

— Hogy a czeremóniákkal a babonákkal együtt elvetitek és egyedül a tiszta evangéliomban hisztek, mert abban van megelégedés és üdvösség, a minthogy igaz is.

Az ígélet megtörtént, s a mely utat Bendeguz uram a felvilágosodás ösvényén megkezdett, azt Balambér és utódai ugyanolyan kitartással és nyakassággal folytatták. Példájuk másokat is vonzott, a mellett proféták is jöttek a városba, úgyhogy Rimaszombat mihamar bevette a Luther tanát István mesternek menekülni kellett. A XVI-ik század végén a rimaszombatiak egytől-egyig Kálvin nézetei mellé állottak, két papot állítottak be s felsőbb iskolát szerveztek. Hires papjaik a régi időben, a püspökséget viselt Paksy György, a gályarab Harsányi István, Szőke Ferencz esperes és mások.

Kurucz Torna Bendeguz uram nem hiába fáradt.

szór pisztolyai és eredménytelensége folytán karddal folyt le, kettős vád emeltessék és kettős büntetés szabassék ki, mert ezen ügyben is csak az elhatározás és az idő lehet a mérvadó, már pedig a két fegyvernemmel való párbajozás ugyanazon elhatározással mondatott ki és ugyanazon időben folyt le, tehát az egyszerűen eshetik beszámítás alá.

Miután még a hallgatóság, sőt magának a törvényszéknek is gyönyörködte-tésére a nála megszokott ékes szavakkal beszélt a párbajnak adott körülmények közt való elkerülhetetlen voltáról, ismételve kérte védenéze részére a kemény, de nem kegyetlen igazságos ítéletet.

Dr. Hegedüs Jenő Redl Siegfried védője:

Bár a törvényhozás a párviadal létjogosultságát el nem ismeri és mint szükséges rosszat sem tartja kimenthetőnek azon körülmény, hogy a párbajt megtagadó a társadalmi előítéletek következményeinek teszi ki magát, a törvényhozás figyelmét nem kerülte ki. Eppen ezért nézete szerint a társadalmi előítélet enyhítő körülményül nem szolgálhat. A párbaj büntetésével az előzmények, a békülési kísérletek, a párbaj lefolyása, a felek társadalmi állása szerepelhetnek enyhítő vagy súlyosító momentumokként. Azután áttér védenéze esetére és konstatálja, hogy nem ügyfele volt a sértő, nem ezen mult a békés kiegyenlítés, és hogy ez sebesült meg. Végül rámutat arra, hogy a törvény czélja a párbajt enyhíteni, melynek megszűnését csupán a barbar szokásokkal szakító polgárosodás elterjedésétől lehet reményleni és miután ezen ezét a törvény annak szigorú alkalmazása mellett sem érte el, semmi indok nem főrog fenn a törvény teljes szigorában való alkalmazására.

Dr. Weinberger Sándor Löw József védője:

Ha valaki egykor a debreczeni párbajok történetét meg fogja írni, akkor ezen történetnek nevezetes korszaka a Gallovich—Polczner féle korszak lesz. Fényes bizonyítéka ennek a most lefolytatott tárgyalásnak, hogy e két uri embernek itt tartózkodása idején a csekély vagy semmi okból nem eredő párbajok gomba módra állottak elő, vagy ezen urak tényleges részvétele, vagy legalább is hathatós segédkezése mellett. Jelen ügy is egyike azoknak, a midőn e két ur egyike bizonyára unatkozván, egy áldozatnak keresésére indult el és talált is egy embert, a kiről azt vélte, hogy csak neve „Löw“, de ő maga egy nyuliszívű poltron. — De csalódott.

Ezen bevezetés után védő ismerteti röviden a tényállást s azon conclusiót vonja le, hogy ennek az egész ügynek értelmi szerzője és okozója Polczner volt, a kit hogy kímél, csupán azért teszi, mert ő is vallja azok nézetét, kik azt mondják, hogy „De mortuis nil nisi bene.“

Ezután felsorolja a számos enyhítő körülményt s beszédét azzal végzi, hogy védenéze mint hírlapíró sem vonhatta ki magát a modern társadalom ezen rákfenéje alól, melyet hiába tilt vallás, erkölcs, törvény és jog, kiártani sohasem fog sikerülni, mert vajmi keveset törődik a törvény büntető hatalmával az, kinek legfőbb birája maga a társadalom és az abban uralkodó előítélet. Igazságos, enyhe ítéletet kér.

Dr. Kőrössy Kálmán Lindenfeld Ede védője:

Jogi fejtegetésekbe bocsátkozva, bizonyította be meggyőző érveléssel, miszerint a büntető törvénykönyv a párbajok kiszabandó büntetéseket nem disztingválja kellőképpen, mert gyakori eset az, a midőn valamely krakéler csak alig egy-két nappal kap súlyosabb büntetést, mint az a másik párbajozó ifju, akit a társadalom e becsületben uralkodó felfogása kényszerít bele a párbajba, s aki még akkor is, amikor súlyos, tetteles insultusoknak van kitéve, előbb a békés uthoz fordul s csak a kényszernek

enged, amidőn meg is verekedik. Nem a vádlottakat, — tizenkét művelt ifjut — tart ez alkalommal bűnösnek, hanem azt a társadalmat, mely most itt vádlottként ül, a mely tizenkét ifjut szülök, testvérek, rokonok és jóbarátok aggodalma között állított kardok és pisztolyok csöve elé, hogy esetleg életökkel fizessenek meg egy véletlent, amely őket e helyzetbe sodorta.

Az ítélet.

Tegnap d. u. fél négy órakor hirdette ki az elnök az ítéletet. Gallovich Jenőt a btkv. 298. §. ütköző hat redbeli s a btkv. 296. § ba ütköző egy redbeli párbaj vétsége miatt **2 évi államfogházra**, a Halászszaal vivott párbajánál a törvényszék a védelem álláspontját fogadta el s az egymásután következő pizztoly- és kardpárbajt egy büncselekménynek minősítette. Tarnay Albertet a btkv. 296. §-ba ütköző 1 redbeli párbajvétség miatt **14 napi állam fogházra**, Redl Siegfriedet a btkv. 296. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **3 napi államfogházra**, Ormódy Vilmost a btkv. 298. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **1 hónapi államfogházra**, Löw Józsefet a btkv. 298. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **8 napi államfogházra**, Tervev Tamást a btkv. 298. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétsége miatt **14 napi államfogházra**, Schlachta Jenőt a btkv. 298. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **5 napi államfogházra**, Lindenfeld Edét a btkv. 296. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **8 napi államfogházra**, Szathmáry Zoltánt a btkv. 298. §-ba ütköző 1 redbeli s a btkv. 296. §-ba ütköző 1 redbeli párviadal vétsége miatt **2 havi államfogházra**, Halász Lajost a btkv. 298. § ba ütköző 1 r. párviadal vétsége miatt **1 havi államfogházra** ítélte. Gallovich Jenőt és dr. Pásztély Istvánt 1—1 r. párbajban való bűnrészesség vádjá alól felmentette. Balogh Tihamér és Bodnár Géza ellen új tárgyalást tűznek ki, melyre előbbit megidézni, utóbbit **elővezetni** rendelik el. Gallovich, Tarnay, Ormódy, Tervev, Szathmáry és Halász felebbeztek, ugyszintén dr. Kardos Samu védő is, aki semmiségi panaszt is jelentett be, mert Gallovich Jenőt tényleges katona létére ítelték el. A kir. ügyész valamennyi vádlott terhére felebbezett.

S z i n h á z.

A vasember.

Valamint Szigligeti a népszinmű, ugy Csiky Gergely a magyar modern társadalmi színmű atyja. Számos darabját koszorozta meg a pályadíj, így a „Vasember“-t is. Mint olvasmány, nem is vitatjuk el ettől az érdemet, mert a magyar társadalmi élet vére folyik az ebben bemutatott alakokban és azok tetteiben is. Csak hogy *modern* darabokat megfoszt a közvetlen hatástól a kötött nyelv. Idegenszerű az, mikor a mai világbeli atya és fia egymással *versekben és félmult időben* beszélnek. A kötött beszédnek az a hátránya is van a színpadon, hogy a szereplő színészeket ki nem hozza a pathosból még akkor sem, ha jónapot kívánnak egymásnak, vagy egy pohár vizet kérnek a cselédétől. Ez a pathos, a természetes beszédnek ez a kiforgatása vont le csupán a *Fenyéri* Mór érdemeiből és gátolta, hogy a jeles, értelmes, gyakorlott színész erőteljes alakítása tökéletes hatást nem tett. Egyébiránt az a vasembernek nevezett

kemény ember, Bárdi Gábor nem valami sikerült jellemalakja a nagy Csikynek. Folyton hangoztatja egyszerűségét, hogy őt a munka tette szerény származásából tekintélyes, vagyonos bányatulajdonossá és szembeállítja magát az előkelő születésű emberek ferde életfelfogásával, — hanem azért *fogadó termei vannak, livrés inas* rohan be a csemetésére és fiát nagyságos urnak szólíttatja. Szathmáry Árpád az előkelő nevéből élő tönkrement mágnást az ő utánozhatlan mesteri kidolgozásával hozta elének. Oriás volt ismét, különösen, amidőn gyalázatának kiderülése megfogantatja benne az öngyilkosság elhatározását. Fáy Flóra Edith szerepét, tehát ismét egy, a nemes büszkeség és szenvedélyes szerelem érzelmei közt váltakozó ifju leányt játszott, aki méreg által végül öngyilkossá lesz. Amit ez az ifju kezdő leányka a meghalási jelenetnél produkált, arra rutinos művésznők is büszkének lehetnének. De nemesak itt, hanem minden jelenésénél gyönyörűen, finom előkelőséggel, a fényes tehetség minden önmagától kitoró jelenségével játszott, úgy hogy többször nyílt színen is lelkes tapsokban és éljenzésekben részesítették. Haday az intrikus titkár szerepében fejtette ki sokoldalú tehetségét.

M—.

NAPIHIREK.

— **Presbiteri közgyűlés.** Az ev. ref. presbiterium tegnap d. u. 3 órától fél 7-ig közgyűlést tartott Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondnok elnöklété mellett. Majdnem ötven ügyet intéztek el gyors tempóban; de a legfontosabbakat máskorra halasztották. — Nagy András ujonnan választott kántornak, aki a jövő vasárnap foglalja el állását, az utiköltőségét kiutalványozták. Az egyh. megyei világi aljegyző választásnál a presbiterium dr. Tüdös László helybeli ügyvédre adta tiz szavazatát. Sáfár Lászlónak tanító testületi elnökké választását megerősítette. A más tanintézetekbe járó ev. ref. vallásu tanulók hitoktatása iránt tett iskolaszéki intézkedések is jóváhagyattak; de a gazdasági tanintézet igazgatóját felkéri, hogy vonja vissza azon intézkedését, amely szerint a Pallagon tanuló ifjak ezután a városba küldetnek be vallás oktatásra és csak hetenkint egy órára; hanem tartsa fenn a régi rendszert, mely mellett a vallás tanár helyökbe megy és hetenként két órát tanít. Az egyház új szervezeti szabályzata elkészülvén, a sajtó alatt van s még e héten ki lesz osztva; tárgyalását a jövő hó elején kezdik meg. A presbiterium nagy örömmel vette tudomásul azt, hogy az ispotályi vegyes bizottság a szegények és betegek ápolása, gondozása iránt új intézkedéseket léptetett életbe. K. Tóth Kálmánnak pedig köszönetet szavaztak, a miért az ispotályi szegények temetkezési pénztára tőkét 100 frtról 14 év alatt 3200 frtra szaporította. Végül felhatalmazták K. Tóth Kálmánt, hogy az ispotályi templomot a nagytemplomból kikérült lap téglákkal újból kiköveztesse.

— **Személyi hír.** Dr. Kemény Mór olaszországi utjából hazaérkezett és átvette irodája vezetését, valamint a közügyek terén való működését is újra felvette.

— **A színház átalakítása.** Az a szűkebb körü ad hoc küldöttség, amelyet a színházi bizottság javaslatára oly megbizással alakított a városi tanács, hogy a színház nézőterének, színpadának kényelmi, tűzbiztonsági és egyéb fontos szempontokból való átalakítása iránt javaslatot adjon, tegnap Roncsik Lajos kulturtanácsnok színházi felügyelő elnök-

lete mellett ismét ülést tartott, amelyen jelen voltak Boczkó Sámuel r. főkapitány, Komlóssy Dezső, Márk Endre, Stahl Géza és Szabó Kálmán jegyző. A bizottság ezuttal a Stahl Géza főmérnök által kidolgozott terveket és költségvetést vette tárgyalás alá. E mérnöki munkálat kiterjed a légfűtési rendszer, vízvezeték beállítására, a kijáratok szaporítására, két új lépcsőház építésére, a folyosók beboltozására és torazzo burkolattal ellátására, a zenekar helyének kijavítására s egyéb új berendezésekre. A bizottság miután meghallgatta az elnöklő tanácsnokot, aki az ügy eddigi történetét ismertette s a mérnöki munkálatot úgy általánosságban, mint részleteiben magáévá tette s a színház átalakítását annak értelmében fogja javasolni a tanácsnak. Az ülőhelyek számának szaporítását ugyan maga a bizottság is szükségesnek tartja, de a város pénzügyi helyzetére való tekintetből a a nézőtér nagyobb szabású átalakítását, nevezetesen az emeleteknek alacsonyabbra, páholyoknak szűkebbre vonását nem hozhatja javaslatba s ilyen a színház egész belső rendezését megbolygató technikai újításra a főmérnöki munkálat sem volt figyelemmel; de még az erkélyülések látesítését is mellőzni kívánja épen azért, hogy a költségek összbeborításával biztosítható a legelőnyösebb átalakítások sikerét. Az ülőhelyek tehát egyedül az új támlászékek beállítása által szaporodhatnak talán-talán néhányval. Az ülőhelyek beszerzésére nézve Komlóssy Dezső van javaslat tevésel megbízva, a ki szóval terjesztette elő, hogy a Honet-féle támlászékek és páholyülések összesen mintegy 3500 frtba kerülnek. A küldöttség kiterjeszkedett a költségek fedezésének a kérdésére is. Minthogy nem akarja kockáztatni az átalakítások ügyét a házipénztár külön újabb megterhelése által, azt fogja javasolni Roncsik Lajos tanácsnok indítványára, — aminek eszméjét mi már júliusban a főmérnöki munkálat közlésekor felvetettük — hogy a nyári szinkör építésére félre rakott, külön kezelt s ma már 39 ezer frtra szaporodott tőke használtassék fel a színház átalakítására, tekintettel arra, hogy a nyári szinkör ügye még ugysem ért meg; tekintettel arra is, hogy a közvélemény, ha csakugyan szükség lesz valamikor nyári szinkörre, ennek létesítését magánvállalkozás feladatául tekinti.

— **Hollandus ujságíró Debreczenben.** Ma vagy holnap érdekes külföldi ujságíró érkezik Debreczenbe. Kern Henrik, a Rotterdami Courant holland politikai és kereskedelmi napilap szerkesztője, a magyar kereskedelem különlegességei tanulmányozása végett sorba járja a nagyobb magyar városokat. Jelenleg Szegeden időzik s onnan jön hozzánk s innen tér vissza pénteken Hollandiába. Kern Henrik mielőtt, hazánkba jött volna, egy évig a magyar nyelvet tanulta és ha nem is beszéli azt folyékonyan, majdnem mindent megért és megtudja magát értetni.

— **Árvák felruházása.** Kövesdy János városi bizottsági tag évről-évre ismétlődő nemes szívé adományából az idén is ötven iskolás árva gyermeket ru-

háznak. A szegény fiu és leány árvák között ma d. e. osztotta ki a város házában a jó meleg téli ruhát a város által alakított küldöttség, melynek tagjai voltak: Koszorus Lajos bizottsági tag és Medgyessy Lajos közgyám. Holnap mind az ötven árva hálaadó isteni tiszteletre megy a Kossuth utczi ref. templomba, a hol jelen lesz az épen születés napját is ünneplő derék emberbarát, Kövesdy János is.

— **Leégett vasúti műhely.** A szolnoki állomáson eddig ismeretlen okból tűz támadt tegnapelőtt este és roppant kárt okozott. A szolnoki pályaudvaron álló műhely gyuladt ki és nagy részben leégett sok értékes felszereléssel együtt. Az égő épülettel tüzet fogott több vasúti kocsis is, ezek egy részét megtudták menteni, de öt kocsit elpusztítottak a lángok. Az összes kár, az eddigi becslés szerint meghaladja a nyolczvanezer forintot. Teljesen lokalizálni még csak tegnap délben tudták a tüzet.

— **Hangverseny.** Október hó 23-án, szombaton délután 5 órakor a Szotyori Nagy Károly zeneakadémiájában zeneakadémiai hangverseny lesz. Rendezi: Szotyori Nagy Károly igazgató. Közreműködnek: P. Nagy Zoltán, Tóth Árpád, Friedmann Samu akadémiai tanárok, Sebessy Vilmos operaénekes és Friedmann Samuné Südfeld Paula urnő. Műsor: 1. Bethoven L. op. 57.: „Sonata apassionata”. Zongorán előadja: Tóth Árpád tanár. 2. Schubert F. a) „Te vagy”. Roener H. b) „Szerenád”. Gordonkán előadja: Friedmann Samu tanár. 3. P. Nagy Zoltán. „Sonata” I. tétel. Zongorán előadja: a szerző. 4. Halevy. „Cavatina”, a Zsidó nő című operából. Éneklő: Sebessy Vilmos operaénekes. 5. Tóth Árpád. a) „Nocturne”. Chopin. op. 53. b) „As dur Polonaise”. Zongorán előadja: Tóth Árpád tanár. 6. Popper D. a) „Berceuse”. b) „Gavotte”. Gordonkán előadja: Friedmann Samu tanár. 7. Liszt Ferencz. „Lukréczia — ábránd”. Zongorán előadja: P. Nagy Zoltán. Ez a hangverseny vezet be a havonként megartandó akadémiai hangversenyeket, amelyeken a kitűnő zeneakadémia tanárai és arra felkért művészek fognak részt venni. Jövő évi februártól kezdve a zeneakadémiában már *matinéek* is lesznek a növendékek közreműködésével. Hogy ez a kulturális szempontból városunkban nagy jelentőségű műintézet mily kedvelt és óhajtott, bizonyítja, hogy már eddig is 58-an iratkoztak be.

— **Egy huszárezredes temetése.** Tegnap d. u. kísérték örök az nyugalom helyére a hatvankét éves korában elhunyt hagyarosi Zalay Tamás cs. és kir. huszárezredes. A temetés, az elhunyt óhajára katonai pompa nélkül folyt le. A katonazenekar gyászzenét játszva nyitotta meg a temetési menetet. A tábortól lelkész után haladt a koszoruk halmazától borított kocsis ezután a gyászkocsi, amelyen az elhunyt egyszerű fekete koporsója feküdt. A halottas kocsis után gyermekei, veje és a Debreczenben állomásozó ezredek tisztjei haladtak.

x **Érdekes ujdonságok.** Girardi József Budapest legelőkelőbb divatáruczég tulajdonosa rendes külföldi utazása alkalmával beszerezte a legsikerültebb párisi modelleket, confekeciókat, a legszebb divat szövöket, fantásie selymeket. Girardi az ő ismert finom izlésével válogatott össze mindent, amit az ideai párisi divat ebben a zsánerben csak produkált. Kötelességet vélünk teljesíteni, ha t. olvasóink figyelmet ezen divatujdonságokra felhívjuk.

x **A honvédek az elsőség.** A tatabányai hadgyakorlatok alatt Vilmos német császár rendkívül megdicsérte a honvédek menetképességét. „Övék az elsőség!” — mondotta a császár, — „a menetképességük bámulatos!” A honvédek remek menetelésének titka az, hogy bakkancsaikat Hógyes dr. korszakos találmányával: Asbest talpbéllel béleltették.

Táviratok.

— **A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától.** —

A verekedő Reischrath.

Budapest, okt. 20. Bécsből sürgönyzik: A Reichsrath éjjeli ülésén megint óriási botrány folyt le. A képviselők összeverekedtek. Egy ütés, a mely Krumpolcz képviselőnek volt szánva, asztalfedéllel Vuhodilt érte a karján. Abrahamovitz alelnököt pedig papir-golyókkal dobálták s jobbról-balról rángatták. A bántalmaktól a lengyelek védelmezték meg. Óriási az izgalom a történetek miatt. A mai ülésen Abrahamovitz védekezik az erőszakoskodás vádjá ellen. A folyosón tanácskoznak a higgadtabb elemek az izgalmak lecsillapítása ügyében.

Munkácsi állapota.

Budapest, október 20. Frankfurtból megezőfolják Munkácsi Mihály haldoklásának hírét. A mester naponta sétákat tesz.

A képviselőház tárgyalásai.

Budapest, okt. 20. Csütörtökön kezdi tárgyalni a Ház az osztrák provizoriumra vonatkozó törvényjavaslatot. A rövid 2. §-ból álló javaslatnál, amint az ellenzéki sajtó eddigi közleményeiből is kitűnik, a vita kettős irányban fog folyni. A ellenzék egy része azt hangoztatja, hogy a kormánynak tett ígérését a provizorium sima letárgyalására vonatkozólag, nem köteles megtartani, mivel a kormány az összes meghosszabbítandó ügyekre nézve egy törvényjavaslatot nyújtott be. Azonkívül azt is kifogásolják, hogy a kvótabizottságnak csupán jelentését és nem mint a törvény mondja: véleményét terjesztették a Ház elé. Ezeket az előrángatott kifogásokat azonban a nemzeti párt nem osztja, ami kitűnik abból a beszélgetésből, amit a király az udvari ebéd alkalmából Apponyi Alberttel folytatott. A király így szólt Apponyihoz:

— Remélem a most a Ház elé kerülő provizorium tárgyalása simán fog lefolyni. — Magam is remélem felség — felelt Apponyi.

A vita folyamán azon kívül bőségesen pertraktálni fogják az osztrák helyzetet is, amely a megvitatasra kétségkívül nyújt anyagot.

Az osztrák helyzetre vonatkozólag azon kívül két interpellatio is van bejegyezve a szombati ülésre.

A sajtóban és pénzügyi körökben ugyanis már régóta pertraktálják az új osztrák járadék adó törvényt, mely szerint a magyar papirosok súlyosan megvannak adóztatva, míg Magyarországon az osztrák papirosok hasonló teherrel sújtva nincsenek. Ebben az ügyben Visontai Soma jelentett be interpellatiót.

Az új osztrák biztosítási rendelet is gravamen tárgyát képezi, amennyiben a magyar biztosítási társaságok működését Ausztriában majdnem lehetetlenné teszi. Ebben az ügyben Neumann Armin interpellálja meg a pénzügyminisztert. Tekintettel arra, hogy az interpelláló szabadelpvüparti képviselő, a kérdést, mielőtt a Házban felhozná, a miniszterrel valószínűleg értekezett, úgy hogy Lukács László a Házban valószínűleg megfogja ígérni a sérelem orvoslását.

Báró Wesselényi Miklós emlékszobra.

Budapest, október 20. Fadrusz mester naphegyi műtermében öntésre készen áll egy szobor agyag mintája. Oserőben kezdődő, gyönyörű magyar ur lép le egy lépcsőfokon s bal kezét kimondhatatlanul nemes, biztató kifejezéssel teszi az előtte és kissé alatta álló szürös magyar paraszt vállára. A két alak tekintete találkozik: báró Wesselényi Miklósé a szabadelvű nagy uré, ki méltónak nézi a magyar parasztot, hogy jobbágyból szabad em-

berré legyen — és a szürös magyar paraszté, ki hálás a nagylelkű bizalomért, de egyuttal teljes önérettel fogadja, hogy igenis ő méltó lesz a szabadságra. Ez a gondolat valóban rávall arra a Fadrusz mesterre, ki a pozsonyi Mária Terézia szobrot megteremtette. Az egész mű így harmoniában egység. A két alak harmonijából az ember felfogja a többi európai nemzeteknél régiebb és mégis üdébb, fiatalabb magyar nemzetet. Ez a műnek, mint egésznek, a teljes, fő benyomása. S ezt lehetetlen félreérteni, vagy meg nem érteni, mert a kifejezés módja ép oly egyszerű, és világos, mint a milyen ékesen szóló. Szinte fel kell előbb ocsudni, ezen ellenállhatatlan öszszes benyomásból, hogy a pompás műnek temérdek szép részletét külön-külön is észreveggyük és élvezzük. Pedig mennyi művészi gond és szobrászati tudomány van minden tenyérnyi agyagban, mennyi temérdek fényes részlet. Wesselényi szobrét bronzba fogják önteni és Zilah város főterén állítják fel.

Rendőri felügyelet alatt álló bank-hivatalnokok.

Budapest, október 20. Egy budapesti nagy bankház hivatalnokai megtudták, hogy igazgatóságuk őket detektivekkel felügyelteti, lépten nyomon követteti őket. — A hivatalnokok testületileg fognak protestálni az igazgatóság ezen eljárása ellen.

Az orsz. honvédegyesület új elnöke.

Budapest, október 20. Az orsz. honvédegyesület elnökévé Péchy Tamás helyére Podmaniczky Frigyes bárót választják meg kétségek nélkül.

Andrée üzenete.

Levél érkezett a merész utazótól. Andrének sajátkezű írása és pontos adatokat tartalmaz. Sajnos, az ut harmadik napjáról való. Ma, október 20-án pedig, épp *százkét* napja, hogy Andrée léghajója felszállt. Ez a „*harmadik galambposta*”. Hová lett az első és a második üzenet, hová tűntek július és augusztus több napjai? Most már itt a tél. Semmi kilátás, hogy tavaszig hirt kapjunk a merész léghajósról. Ez az első hiteles hír tudományos és prognostikai szempontból nem sokat ér. Azokra nézve azonban, a kik Andréban nem a kutatót, hanem az embert becsülik, bizonyosága annak, hogy bizott önmagában és tette sikerében, a mikor már 48 óráig haladt észak felé a levegőben és hogy komolyan vette kötelességét, hogy a világot, mely vele érzett, állapotáról értesítse.

Emlékszünk még, hogy július közepe körül távirat jelent meg a lapokban, mely szerint az *Alken* nevű norvégiai halászhajó felett, amely akkoriban az északi szélesség 88° 44' és a nyugati hosszúság 20° 20' foka alatt járt, postagalamb szállt, melyet a kapitány lelőtt. A galamb kétségkívül Andrée galambjai közül való volt. A távirat valódiságát nem sokára megerősítették. Ismét hosszabb idő múlt el, míg az *Alken* kapitánya, aki a távirat tartalmát odább adta, a becses leletet azonban nem adta ki a kezeiből, megvált a kinstől, melyet magával hordozott. Ő feltartóztatlanul tovább evezett és a stockholmi *Aftenbladet* csak pár nap előtt jutott az eredeti birtokába. A hüvely, a melyben a távirat rejtett, kemény papírosból volt, viaszkkal bevonva és finom zsinórral körülvette.

A galamb két középső farktolla alatt volt zsinórral odakötve Svéd nyelven a

a hüvelyre a következő utasítás volt nyomtatva:

„A henger oldalt nyitandó fel és vegyen ki két levelet. A rendes írással megírott azonnal az *Aftenbladet* című lapnak megtávirandó, a gyorsírású levél pedig a legközelebbi postával küldendő el a lapnak.”

A galambnál, sajnos, a gyorsírás levél nem volt, csak a már ismert távirat, a melynek szövege ez:

Andrée sarkexpedíciójáról az *Aftenbladet*nek

Stockholm.

Julius 13, déli 12 óra 30 perczkor az északi szélesség 82° 2', a keleti hosszúság 15° 5' foka alatt. Jó haladás kelet felé, 10° délre. A hajón semmi baj. Ez a harmadik postagalambom.

Andrée.”

Azóta negyed esztendő múlt el és semmi hír sem érkezett róla. Él-e a legbátrabb triumvirátus, a ki a pólus meghódítására indult?

Meghaltak-e, mint a tudomány vértanúi? Az egész világ várja a második üzenetet, a mely késik, egyre késik a ködös, viharos messzeségben.

Mi és ők.

Wolf Jenő, ki hosszabb ideig időzött a menny birodalmában, írja ha hogy az európaiak és a kínaiak között párhuzamot vonunk, csak a nagyon szembeálló külső különbségeket is egy egész könyvet lehetne teleírni.

Mi ott kezdjük a könyvet, a hol a kínai abba hagyja. Mi a levélírásnál elől írjuk a nevet, utána a helységet, — ők először a helységet, aztán a czimzett nevet. Mi balról jobb felé írunk — ők jobbról bal felé. Mi a vendéget jobb oldalunkra ültetjük — ők a baloldalt tekintik megtiszteltető helynek. Mi feketében gyászolunk — ők fehérben. Mi az üdvözlésnél egymás kezét rázzuk — ők csak saját kezüket rázzák. Mi az újabb tudományok elsajátítását tartjuk legfontosabbnak — ők előhaladásukat, fölvilágosításukat Confucius tanulmányozásában keresik. Mi az agyat tartjuk az értelem székhelyének — ők a gyomrot. Mi először a falat építjük föl, aztán a tetőt — ők először a tetőt, aztán a falakat. Mi mélyre, erős talajra rakjuk az épület falát — ők a sík földre. Mi lehetőleg gyorsan dolgozunk — ők a lassúságot becsülik többre. Mi szappant használunk — ők soha sem. Mi hideg vízben fürdünk és mosdunk s megtöröljük magunkat — ők sohasem fürdenek, meleg vízben mosakodnak és sohasem törlik le magukat. Mi gazdasági okokból gyakran kenjük gépeinket, kocsijainkat, taligáinkat — ők szintén gazdasági okokból sohasem kenik kocsijaikat, taligáikat. Mi rövid haját viselünk — ők czopfot. Mi rövid kabátot hordunk, nőink hosszukat — ők hosszú kabátot, asszonyaik pedig rövidet. Mi jobbkezünknek tartjuk feleségeinket — ők „jóságnak”. Mi feleségeinket hagyjuk szabadon járni-kelni — ők azonban „jóságaikat” szigorúan el- és bezárják. Mi a zsebkendőt szükségesnek tartjuk — ők ennek használatát tisztátalanságnak. Mi a tojást frissen élvezzük — ők elássák előbb hónapokra, sőt évekre. Mi villával és késsel étkezünk — ők fadarabkákkal. Mi a büffögést illetlennek tartjuk — ők annak bizonyítékául tekintik, hogy az étel jól ízlett nekik.

Csupa ellentéteket találunk a külsőségekben, a kínai és európai életmódjában.

Nem esoda tehát, hogy mi 1858-ig, a tientsini szerződésig a kínaiak előtt csak barbárok, ma azonban, mivel ez a szerződés megtiltotta a barbár szó használatát, *wei kwo ren*-ek vagyunk, azaz „kivülállók”, nem a menny birodalmához tartozók. De az európaiakra használt legtöbb kifejezés mégis *Queitze* — ördög, *Yang queitze* — idegen ördög, *Fan queitze* — barbár ördög. *Fan ze* — barbár kutya és *La li lung* — rablók.

Wolf Jenőnek eddig csak egy hasonlatosság tűnt fel az európai és kínai belső háztartásában, t. i. nálunk az anyós kezében jogarral, az uralkodó hatalom — Kínában szintugy.

CSARNOK.

A csizmás urak.

— A Debreczeni Ellenőr számára —

írta: Ifj. Méricz Pál.

14.

(Folytatás.)

De Armósban alig ha volt nagy termetéhez, nagy erejéhez képest a czézár rettenetes bátorsága, mert tréfára fordította a szót, kacszagni kezdett, a kadét pedig félre fordította a fejét s eleresztette az üveget . . .

— Gyáva, ostoba, paraszt, asszony-sintér, mondta félhangosan szomszédjának Besgyén Tóninak, ki vele együtt alaposan feltöltögetett s az affér annyiban maradt, el lett feledve . . .

Miklós baromi módon berugott és bárha nagyon bosszantotta, hogy a kocsmái nimfát a kadét kezéről nem tudta leutni, ezután mégsem mert kötekedni, némely részeg ember gyávaságával meghunyászkodott, aztán pedig elfelejtett mindent . . . Csak Daboldi hadnagy beszédjére emlékezett még másnap is vissza, mit az részeg fővel a szép, kővér zsidó leányról összebeszél . . . Másnap bizony kábult volt a feje, mikor késő reggel a díványon felébredett és sáros, piszkos, szivarfüst szagu, bortól gőzölgő volt a ruhája, amelyben hajnalban lefeküdt volt . . .

A baklári asszonyok messzeföldig híresek a szépségükről és bárha házasságukat nagyobb részt érdek boronálja össze, mégis ritkán fordul elő náluk asszonyrésztől a házasságtörés nehezen menthető és sokáig nem palástolható vétésége. A miért azonban sem nagyobb lelki erőt, erényességre való hajlandóságot s hivatászkodást a felfogadott házastársi kötelességekhez nem lehet nekik többet tulajdonítani, mint más asszonyoknak. Egyedül Baklár társadalmi köreinek különös zárkózottsága, hogy bizony asszonyszemélyek, bizonyos asszonyszemélyekkel folytonosan együttesen, egymás mellett élvén, hivebb ellenőrzői lesznek egymásnak, mint a legjelentékenyebb férj is lehetne. A mikor minden lépés, a mikor minden szó, minden pillantás meglesz figyelve, valóban nehéz is azt a gyöngye perczet kihasználni, mely minden asszony életében előfordul, mely sok erkölcsi bukásnak az okozója.

Aztán a kísértőkben, és a kísértésben is hiány van! A baklári ur, már csak az asszonyoktól való féltében is, ritkán nyul a másik urtársa felesége felé, a mire különben sincsen érzéki ösztönei, ingerei által sem rászoritva, mert az alsóbb néposztály, a parasztság asszonyai ugysy kivétel nélkül hajolnak szavaikra, nyiltan, sokszor férjeik tudtával is üzvé a házasságtörést, ha abból anyagi hasznuk is származik, a paraszt leányoknak pedig szinte büszkeségük, ha urfélét vallhatnak szeretőiknek s annak áldozzák föl a szüzesség könnyen piszkolható hamvát . . .

A Reber Kata bukása sem maradhatott tehát ily körben sokáig titokban.

A rövid boldogság, a szerelmi mámor után, mely már számos nyugtalan perceivel már magában véve megtörte a beteges, boldogtalan asszonyt, jött a pellengérré állítás azért, mi pedig minden más embernek legszentebb vágya, mert szeretett, mert szeretni mert, mikor ma mégja házasságot csak koporsónak tekintik, melybe elzárva fekdjék a feleség, a férj pedig hasonló, mint a sir... Mint pattant ki a titok, egy szerető asszony szív szerelmi titka, talán egy pletyka eseléd dobta világgá vagy az asszonyka ellesett utja, mikor egy izben a betegen fekvő Csitáry főhadnagyot, aggályos szívtől üzelve, megrángatta, de már beszéltek róla?.. Előbb csak szükkörökben mondták az emberek, az asszonyok, az erkölcsi bukásoknak mindig legkönyörtelebb, legkiméletlenebb élvelői — talán azért, mert ez által a maguk gyöngye lelkére is erkölcsi nyomással akarnak élni, — majd ami előbb csak suttogva lett botrányként felemlítve, — az egyik hihetetlenül rázta a fejét, a másik kárörömmel még toldott is hozzá, végül nyíltan is tárgyalták már azt...

Csitáry főhadnagy ekkor épp hivatalos ügyben, hosszabb időre a dandárhoz volt berendelve, Kata, mintha szenvedélyes szíve sejdített volna valamit, olyan nehezen tudta elbocsátani.

— Nem látlak többet soha, mondta — Hisz kedvesem rövid ideig maradok, biztatta a főhadnagy maga is elérzékenyülve...

Késő ősre járt már ekkor. Hűvösödött, az első fagyok is beálltak, mikor a vándorló vadhudra lesekednek a vadászok. És Armós, ki nek már a szívében magában is felmerült valami öntudatlanul csirázó gyanu, szinte így egy vadászat után értesült az asszony bukásáról... Borozás közben a tanyaszobában a mindenlébe kanál Móni Döme világosította fel esupa jó akarattól a szeretett kedves öcsését, hogy ne talán valami bolondságot csináljon az, amikor hisz talán nem is olyan nagy a baj?... De beszélgetett sok helyt róla, hisz a világ nem is tud egyebet, ép azért kedves öcsém. — De a kedves öcsém nem hallgatott már többé reá, mert a góg, az önzés, a mi szívében volt, teljesen elvakította ezt az anélkül is állatias embert, ki a felesége iránt soha nem tanusított semmi különös jóakaratot, gyöngédséget, kiméletet. Egy Armós Miklóst megcsalni? S ép egy olyan nyápicz, beteges, penészvirág asszony? A pipogya, a ezéda? Mennyi önzés is van egy emberi szívében, több, mint a nagy hegyeken a hó, a jég, melyet pedig örökösnek mondanak...Maga hajította a lovakat hazafelé, a vér mindennütt kifakadt, ahova a suhogós ostorral odaesapott... Olyan volt ez a vágatás, már este volt, hogy Móni Döme később is borzadozva említette.

(Vége köv.)

Vegyes.

(Egy abbé kitérése.) Charbonnel Viktor abbé neve csak nemrég járta be a lapokat, mert ő propagálta legbuzgóbban az eszmét, hogy 1900-ban vallási kongresszust hívjanak össze Párisba. Most a hitbuzgó abbé azzal lepi meg a világot, hogy levetette a reverendát és elhagyta a katolikus vallást is. Leginkább az keserítette el, hogy Rómából erősen ellenzik a vallási kongresszus egybehívását és hogy ezért a főpapok, akik azelőtt erősen támogatták, most tudni sem akarnak róla. Bántja azután még az is, hogy „Az élni akarás” ezimü könyve miatt, melyben protestáns moralisták felfogásait rokonszenvesen fejtegeti, a szentszék felelősségre akarja vonni. Elhatározásáról a

párisi kardinális érseket ezzel a levéllel értesítette:

„Eminenciád! Mikor fiatalságom buzgó őszinteségében az egyháznak adtam életemet, azt hittem, csak Istennek adom oda. Hosszu és szomorú megpróbáltatások mutatták, hogy csalódtam. s arra a meggyőződésre vittek, hogy ha az ember az egyháznak s azoknak az embereknek szolgál, a kik azt mondják, hogy ők kormányozzák az egyházat közöttünk — ez nem tesz annyit, hogy Istennek szolgál. Én ezentul, amíg bennem ez a fájdalmas vád él, nem színelhetem tovább a közösséget az olyan egyházi szervezettel, a mely a vallásból közigazgatási praktikát csinál. Azt hiszem, hogy lelkiismeretem tisztasága és lelki békém kedvéért ki kell Eminenciádnak jelentenem, hogy nem tartozom többé a papsághoz, sem az egyházhoz“.

(Szolgálatkész.) Vidéki kisegítő pinczér fogadja a vendéget. Van telefon? — kérde ez. A pinczér vaktában rámondja: Burgonyával vagy rizsszel tetszik parancsolni?

(Boldogság.) Biró: Ön az esküvő után harmadnapra már verte a feleségét. Mit hozhat fölmentségül? Vádlott: Mámoros voltam a boldogságtól!

(Szerénység.) Koczalovas a lovászhoz: Fogja be annak a lónak a szemét, amíg ráülök, nehogy meglássa, ki ül a hátára.

(Naiv.) Asszony: Tud ön a gyermekekkel banni? — Leány: Természetesen, hiszen magam is voltam egyszer gyermek.

(A szinigazgatónál.) Kisasszony: Igazgató ur, szeretnék az ön társulatához szerződni naivának. Igazgató: Naivának? Sajnálom, de én csak modern darabokat adok, azokban pedig semmi naivitás nem fordul elő.

(A kereskedők világában.) Hát barátom, igazán nekem adod a lányodat? Komolyan, neked. Már különben is a javadra irtam.

(Egyről-másról.) A párisi kiállítás szenzációja. A legutóbbi párisi világiállításnak az Eiffel-torony volt a szenzációja, de hogy mi lesz 1900-ban, azt még maguk a francziák sem tudják és sokat gondolkoznak rajta, hogy a XX. század első nagy eseménye alkalmából, mely az ő országukban történik, mivel lépjen meg a világot. Ujabbán díjat is tüztek már ki a legsikerültebb szenzációra. Most egy konzorcium alakult Párisban, hogy a világtárlat alkalmával a város kellő közepén valóságos tűzokádó hegyet csináljon, kráterrel, lávával és minden egyébbel, ami egy igazi tűzhányó hegyhez tartozik. A konzorcium elég könnyen megalakult, de hogy mikép fogják megcsinálni a tűzhányót és az erupeziókat, az még titok. — Billiárdverseny hölgyek között. A hölgyek — oh nőemancipáció! — minden téren konkurrálnak már manapság a teremtés uraival, még a zöld posztón is. Londonból írják, hogy Picadilly külvárosban, az ugynevezett Egyptian Hallban, végbement az első nyilvános billiárdmatch — hölgyek között. Két szép és fiatal szőke leány kezelte a dákót. A hölgyek becsületére legyen mondva, nem nagyon jól játszott egyik se, amihez talán hozzájárult a zavaruk is, mert a két hölgyecske ugylátszik nem elég emancipált még és féltek a nyilvánosságtól. — Vilamos fiaker. Párisban tegnap tették az első kísérleteket egy villamos fiakerrel. Ez óránként 80 kilométernyi utat tett meg. — Nyakravalós szivarok. A dekorált

szivarok kedvelőinek nagy öröme a pénzügyminiszter a trabuco speciálitás okat főlzalagoztatja s ezen szivarok leközlebb „Trabucus Especial“ fölírásu szalaggal kerülnek forgalomba. — A Röntgen-sugarak gyógyító ereje. Egy newyorki lap azt ujságolja, hogy Astudi Iló havannai szemorvos az X sugarak segítségével visszaadta egy vak embernek szemvilágát. A kezelés egy hónapig tartott.

Közgazdaság.

* Az építő-iparosok téli tanfolyama a budapesti m. kir. állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. szám) ebben az évben is november hó 3-dikán nyílik meg. A beiratások már megkezdődtek s október 30. napjáig tartanak. A tanfolyam évenként november 3-tól márczius végéig tart s négy félévre terjed. A tanfolyam végzett tanulói mesterségük szerint kőműves, kőfaragó vagy ácsmesterek.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv. társaság“ közlése. 1897. okt. hó 20-án.

Államadósság:

Magyar aranyjádék 4%.	—	121.40	121.90
„ vasuti beruházási kőt. 4 1/2%.		120.50	121.50
„ koronajádék 4%.	—	99.60	100.10
„ regále vált. kőt. 4 1/2%.		100.75	101.50
Osztrák aranyjádék 4%.	—	123.—	123.50
Egységes államkötvény 4 1/2%.		102.—	102.50
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.		140.—	141.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	335.50	336.—
Osztrák hitelbank részvény	—	352.60	352.80
Magyaripar- és keresk. bank. r.		101.50	102.50

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	123.50	124.50
„ 3%-os	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3 1/2%-os	119.—	120.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	9.50	10.—
Osztrák	—	19.— 19.50
Olasz	—	11.60 12.10
Bazilika sorsjegy	—	6.80 7.20
Jó-szív	—	3.80 4.10

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.70
20 markás arany	—	—	11.75	11.79
20 frankos arany	—	—	9.52	9.56
1 Sovereigns	—	—	11.97	12.01

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. okt. 19.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 300 mm. 76 kg.	12.55
frton, 100 mm. 70 kg.	12.40 frton, 300 mm. 76 kg. 12.55 frton, 100 mm. 76.5 kg. 12.55 frton, 100 mm. 75 kg. 12.17 1/2 frton, 100 mm. 74 kg. 12.15 frton mind három hóra.
Zab:	6.5—6.35.

Délutáni határidő-üzlet.

4 órakor a következők voltak a záróár-folyamok:

Buza szept.—októberre	1897	12.12—12.16
„ márcz.—ápr.	1897	11.75—11.77
Rózs márcz.—ápr.-ra	1897	8.60—8.62
„ szept.—októberre	1897	8.39—8.41
Tengeri máj.—jun.-ra	1898	5.11—5.33
„ szept.—okt.-ra	1897	— — —
„ októberre	1897	4.40—4.42
Zab szept.—okt.-ra	1897	5.98—6.—
Repcze aug.—szept.	1897	— — —
Buza őszre	1897	11.98—11.99
„ máj.-juniusra	1897	11.70—11.71
Rózs őszre	1897	8.40—8.42
„ tavaszra	1897	8.62—8.63
Zab	1897	6.08—6.10
Tengeri máj.—jun.	1898	5.12—5.13
„ október	1897	0.—0.—
„	1897	4.34—4.46
Repcze	1897	— — — —

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 19. Páratlan bérlet 15. szám.

Szerdán, 1897. évi október hó 20-án:

Juhász Ilona első felléptével:

Hoffmann meséi,

Regényes operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzett: Offenbach J.

Holnap Csütörtökön, 1897. október hó 21-én:

Juhász Ilona második felléptével:

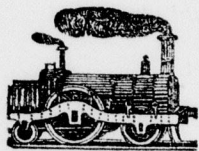
A cremonai hegedüs.

Opera 2 folvonásban. Irta: Hubay Jenő.

Ezt megelőzi

Kolostorból.

Vigjáték 1 felvonásban.



Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. október hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul	Vonat	Érkezik	
P.-Ladány* - - - 12.— déli	Vegyesvonal	1.28 délután	
P.-Ladány - - - 3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután	
P.-Ladány - - - 8.15 este	Személyvonal	9.45 este	
Budapest - - - 8.53 reggel	Gyorsvonal	1.50 délután	
Budapest - - - 12.36 délután	Személyvonal	8.10 este	
Budapest - - - 10.37 este	Személyvonal	6.45 reggel	
Debreczen—M.-Sziget			
Szatmár - - - 5.23 reggel	Személyvonal	1.— délután	
M.-Sziget - - - 3.05 reggel	Személyvonal	9.50 délelőtt	
M.-Sziget - - - 4.07 délután	Személyvonal	11.— este	
M.-Sziget - - - 6.59 délután	Gyorsvonal	11.40 este	
M.-Sziget - - - 7.58 este	Tv. sz. sz.	8.09 reggel	
Debreczen—Szerencs			
Szerencs - - - 8.25 reggel	Személyvonal	11.26 délelőtt	
Szerencs - - - 4.02 délután	Személyvonal	7.07 délután	
Szerencs - - - 8.10 este	Személyvonal	11.— este	
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony - - 4.42 reggel	Vegyesvonal	10.24 délelőtt	
Füzes-Abony** - 4.12 délután	Vegyesvonal	7.56 délután	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértés			
N.-Léta—Vértés - 8.36 reggel	Vegyesvonal	10.46 délelőtt	
N.-Léta—Vértés - 4.17 délután	Vegyesvonal	6.20 délután	
Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök			
B.-Szt-Mihály - - 5.38 reggel	Vegyesvonal	8.58 reggel	
B.-Szt-Mihály - - 3.54 délután	Vegyesvonal	6.53 délután	

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen			
Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul onnan	
P.-Ladány - - - 7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel	
P.-Ladány - - - 5.16 reggel	Személyvonal	4.08 reggel	
Budapest* - - - 9.15 este	Gyorsvonal	9.15 este	
Budapest - - - 3.47 délután	Személyvonal	9.40 délelőtt	
Budapest - - - 6.54 délután	Gyorsvonal	2.15 délután	
Budapest - - - 2.40 éjjel	Személyvonal	7.05 este	
M.-Sziget—Debreczen			
M.-Sziget** - - - 7.53 reggel	Személyvonal	4.— reggel	
M.-Sziget - - - 12.16 délután	Személyvonal	6.— reggel	
M.-Sziget - - - 6.58 délután	Személyvonal	1.35 délután	
M.-Sziget - - - 8.43 este	Gyorsvonal	4.— délután	
M.-Sziget - - - 10.22 este	Személyvonal	3.56 délután	
Szerencs—Debreczen			
Szerencs - - - 8.07 reggel	Személyvonal	5.— reggel	
Szerencs - - - 12.21 délután	Személyvonal	9.07 délelőtt	
Szerencs - - - 7.50 este	Személyvonal	5.13 délután	
Nagy-Léta—Vértés—Debreczen			
N.-Léta—Vértés - 7.25 reggel	Vegyesvonal	5.25 reggel	
N.-Léta—Vértés - 3.18 délután	Vegyesvonal	1.05 délután	
Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök—Debreczen			
B.-Szt-Mihály - - 8.17 reggel	Vegyesvonal	5.25 reggel	
B.-Szt-Mihály - - 6.41 este	Vegyesvonal	8.27 délután	
Füzes-Abony—Debreczen			
Tisza-Füred - - - 8.— reggel	Vegyesvonal	4.18 reggel	
Füzes-Abony - - 5.32 délután	Vegyesvonal	11.35 délelőtt	
F.-Abony*** - - 7.47 este	Vegyesvonal	5.22 délután	

* Csak P.-Ladányig.
** Csak Szatmárról.
*** Csak Óhat-Köcsig.

Bérkoosik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napssámra:		
Égész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. n. 1-ig, vagy d. n. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Órassámra.		
Fél órára	40	30
1/4 órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félórára v. kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belüli	50	30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végítzesség a templomban történik.		
A temetőbe ki és vissza	2	1.40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1.20	80
A színházba menet	60	40
A színházból jövet	80	60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	50	30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málna után külön 10 kr. díj jár.		
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, cukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egyesület és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1.20	90
Minden következő órára	40	30
Katonai lakóházhoz és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

A díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számítanak.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-ferrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvizereskedésekben és gyógyszerárakban.
A Salvator-ferrás Igazgatósága Eperjesen.



Ujdonságok

az őszi és téli idényre
Divatos női ruhaszövetekben,
Színes selymekben,
Legújabb diszekben,
mosó velezekben,
Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek raktárra
Szabó Lajos fiai,
Debreczen, Rózsatér. 944



Nagyméltóságú
Gróf Dessewffy Aurél ur
büd-szent-mihályi uradalmában
eladó 77 darab
kis-jenői szőke fajta hasas, deczember elején fiadzós, sertésvészen átesett
3-4 éves kocza.
Bővebb felvilágosítást ad **Kozelka Alajos** urad. tisztartó.

Szőnyegek,

csipke- és szövet-függönyök,
ágy- és asztalterítők,
butorszövetek, viaszos vásznak
nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos fiai
özégnél, Debreczen, Rózsatér. 944



Szép!	Akar-e szép lenni ? Mosdjon Doering-szappannal a bagolylyal. Ez a világ legjobb szappana.	Akar-e szp maradni ? Használjon a piperehoz kizárólag Doering-szappant a bagolylyal. Jobbat nem talál sehol.
	Debreczenben kapható: Tóth Béla gyógyszerész és Szent-Királyi Tivadar műiparúru üzletében.	